

Уніят Людмила,
д.е.н., професор,
Васьків Борис,
студент

Західноукраїнський національний університет

ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Ефективна діяльність підприємств залежить від багатьох чинників, ключовим з яких є фінансовий стан. В умовах зміни ринкового середовища і наявних політичних, соціально-економічних, законодавчих та інших ризиків, підприємства, які прагнуть зміцнити свої конкурентні позиції, мають орієнтуватися на нові підходи, принципи і методи організації та ведення бізнес-процесів, заснованих на інноваційному розвитку. Саме тому пошук альтернативних шляхів покращення їх фінансового стану має досить актуальний характер.

Фінансовий стан підприємства – це показник його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами [1, с.55]. Поняття фінансового стану підприємства полягає в наступному – це результат взаємодії всіх складових фінансових відносин підприємства, що формується під впливом сукупності виробничих і господарських чинників та характеризується системою показників наявності, розміщення і використання фінансових ресурсів агропромислового підприємства [2, с. 257].

Фінансовий стан підприємства характеризується такими рівнями – стійкий, нестійкий (передкризовий) та кризовий. Стійкий фінансовий стан агропромислового підприємства характеризується можливістю вчасно проводити платежі, фінансувати свою діяльність на розширеній основі, підтримувати свою платоспроможність за несприятливих обставин. Нестійкий (передкризовий) фінансовий стан – це неспроможність підприємства до фінансування процесів агропромислового виробництва на розширеній основі, підтримувати свою платоспроможність в конкурентному середовищі. Кризовий фінансовий стан – це розорення підприємства, що обумовлює розробку комплексу заходів, спрямованих на підвищення його фінансової стійкості або банкрутство. [2, с. 258]

Оцінка фінансового стану підприємства є системою розрахунків, що забезпечують визначення двох найважливіших комплексних показників підприємства: фінансової стійкості і ділової активності. Показники фінансової стійкості показують кількісну оцінку рівня підприємницького і фінансового ризику для інвесторів. Фінансову стійкість підприємства характеризують показники фінансової незалежності, ліквідності і платоспроможності. До показників фінансової незалежності слід віднести: коефіцієнт фінансової автономії, що характеризує питому вагу власного капіталу у загальній сумі капіталу; коефіцієнт фінансової залежності, що показує питому вагу позикового капіталу у загальній сумі капіталу; коефіцієнт фінансового ризику, що характеризує відношення позикового капіталу до власного. Поняття ліквідності активу полягає у його здатності перетворюватися на гроші. В економічній літературі розрізняють поточну (короткострокову) і перспективну платоспроможність.

Поточна платоспроможність характеризує спроможність підприємства сплатити свої поточні зобов'язання негайно та в найближчому майбутньому. Поточна платоспроможність тотожна поняттю ліквідності, тобто здатності реалізувати активи за короткий час і без значних втрат. Перспективна платоспроможність показує здатність підприємства розплатитися за своїми зобов'язаннями в середньостроковій та довгостроковій перспективі [2, с. 262].

Ділова активність в ринковому середовищі охоплює всі аспекти і зусилля підприємства, спрямовані на підвищення його конкурентоспроможності.

Підвищення ділової активності передбачає, в першу чергу, зосередження уваги, зусиль і коштів на рівні поточної операційної і комерційної діяльності усіх складових агропромислового підприємства.

Спочатку оцінюють ефективність використання наявних матеріально-технічних, фінансових та інших ресурсів, виявляють проблемні місця і причини їх виникнення та визначають можливі резерви щодо підвищення їх використання. Поліпшення ефективності використання ресурсів здійснює потужний вплив на фінансові результати діяльності господарюючого суб'єкта.

Економічна сутність ділової активності підприємства полягає у прискоренні швидкості обороту його засобів.

Фінансові результати суб'єкта господарювання оцінюють за головними: абсолютними показниками (доходи, витрати, прибутки, збитки); відносними (рентабельність і дохідність продажу, рентабельність капіталу тощо). Ці показники завжди закладають в основу для обґрунтування прогнозних параметрів з операційної, фінансової, інвестиційної та іншої діяльності як окремих галузей, так і агропромислових підприємств загалом.

Першочерговим етапом у покращанні фінансового стану підприємств є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації - системи заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання. Фінансові зобов'язання підприємство може зменшити за рахунок: зменшення суми постійних витрат (зокрема витрат на утримання управлінського персоналу); зменшення рівня умовно-змінних витрат; продовження строків кредиторської заборгованості за товарними операціями; відтермінування виплат дивідендів та відсотків. Збільшити суму грошових активів можна за рахунок: рефінансування дебіторської заборгованості (шляхом факторингу, врахування та дисконтування векселів, форфейтингу, примусового стягнення); прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту); оптимізації запасів товарно-матеріальних цінностей (шляхом встановлення нормативів товарних запасів методом техніко-економічних розрахунків); скорочення розмірів страхових, гарантійних та сезонних запасів на період перебування підприємства у фінансовій кризі.

В умовах конкурентного середовища актуальності набуває оптимізація збутової політики підприємства. Підприємству необхідно активізувати політику в галузі маркетингу з метою просування своєї продукції, яка фактично за рахунок високої якості та ціни, нижчої від середньогалузевої є конкурентноспроможною. Важливими для вирішення є питання реклами, упаковки, випуску високоякісної сувенірної продукції, фірмова торгівля, стимулювання збуту різними шляхами. Правильний підхід до просування продукції виробників товарів дозволить збільшити реалізацію продукції, що створить реальні передумови для виходу підприємства з фінансово-економічної кризи. [1, с. 57].

Конкурентоспроможність на ринку збуту можна досягти шляхом зниження собівартості продукції, за рахунок впровадження нової техніки, технологій, раціональнішого використання як матеріальних, так і трудових ресурсів, зменшення питомої ваги постійних витрат в собівартості продукції, адже зниження собівартості продукції прямо пропорційно впливає на збільшення прибутку підприємства.

Таким чином, фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Насамперед на фінансовий стан підприємства позитивно впливає безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції, використання сучасних методів управління, а також стратегічного планування та адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Список використаних джерел

1. Корнева Н.О., Шаповалова І.О. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. 2013. Випуск 5.1. (97). С.55-60.
2. Фінанси агропромислового виробництва: навч. посіб. / за ред. М. К. Пархомця. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 404 с.